

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000 basiswaalyse 2016-2021

Revideret udgave

Schultz og Hastens Grund samt Briseis Flak
Natura 2000-område nr. 204, Habitatområde H204

Natura 2000-basisanalyse 2016-2021
revideret udgave for
Schultz og Hastens Grund samt Briseis Flak
Natura 2000-område nr. 204
Habitatområde H204

År:
2014

ISBN nr. 978-87-7091-371-3

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, basisanalyse.

Dato:

18. december 2014

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Forsidefoto:

Karsten Dahl, DCE.

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø www.naturstyrelsen.dk

Resume:

Natura 2000-basisanalyse for Schultz og Hastens Grund og Briseis Flak. Basisanalysen sammenfatter landsdækkende, kvalitetssikrede data for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget af hensyn til. Basisanalysen indeholder en kortlægning af naturtyper og levesteder, en vurdering af naturtilstanden og en foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler) mod en god naturtilstand.

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)	4
1.1 Basisanalysens indhold.....	5
1.2 Natura 2000-planprocessen	5
1.3 Udpegningsgrundlag	6
1.4 Datagrundlaget	6
1.4.1 Datagrundlag marine naturtyper	7
2. Schultz og Hastens Grund samt Briseis Flak	8
2.1 Områdebeskrivelse	9
2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område	9
2.3 Områdets naturtyper	10
2.3.1 Områdets hav-natur.....	10
2.4 Naturtilstand.....	12
2.4.1 Naturtypernes tilstand og udvikling.....	12
2.5 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)	13
2.5.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse	13
2.5.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse	15
2.6 Igangværende indsats	16
3. Litteratur	17

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)

EU's Natura 2000-direktiver (fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter af europæisk betydning.

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet)

Danmark har valgt at gøre dette ved en systematisk og tilbagevendende Natura 2000-planlægning, der på grundlag af direktivforpligtelsen og den nationale naturovervågning for 6-årige planperioder (dog 12-årige for skovbevoksede fredsskovpligtige arealer) prioriterer den krævede indsats. Planperioden 2016-21 dækker derfor som udgangspunkt ikke de fredsskovpligtige arealer.

Natura 2000-planlægningen sker efter reglerne i miljømålsloven og bekendtgørelse om Natura 2000-skovplanlægning, der fastsætter, at en Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturtilstanden i Natura 2000-området.
- Indsatsprogram.

Indsatsprogrammet for det enkelte Natura 2000-område udarbejdes på baggrund af en basisanalyse og foreliggende overvågningsdata.

Basisanalysen skal indeholde følgende elementer:

- Kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for.
- Vurdering af tilstand og foreløbig vurdering af trusler.
- Et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

Basisanalysen indgår efter seneste ændring af miljømålsloven ikke som en del af Natura 2000-planen, men præsenterer datagrundlaget for denne plan.

Basisanalysen for planperiode 2016 -2021 blev offentliggjort 20. december 2013. Basisanalysen er siden blevet revideret og suppleret med tilstandsvurdering af en række kystnaturtyper samt med nye data om levesteder for ynglefugle. Enkelte steder er der foretaget supplerende kortlægning og tilstandsvurdering af mindre naturarealer. Endvidere har bemærkninger fra kommuner og andre interessenter indgået i revisionen af basisanalysen. Oplysninger om igangværende indsats er endvidere blevet opdateret med seneste opgørelser fra NaturErhvervstyrelsen.

1.1 Basisanalysens indhold

Basisanalysen er grundlaget for målfastsættelse og indsatsprogram i Natura 2000-planen for de enkelte, udpegede Natura 2000-områder. Basisanalysen fokuserer på Natura 2000-forpligtelser og dermed på de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Basisanalysen er udarbejdet på grundlag af de nationalt indsamlede og/eller kvalitetssikrede data, der indhentes gennem det nationale overvågningsprogram for vand og natur - NOVANA. Data er offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal. Naturstyrelsen har i årene 2010-12 gennemført en fornyet og udvidet kortlægning af de enkelte habitatnaturtyper og visse arters levesteder, og data herfra udgør sammen med tilstandssystemerne for de enkelte naturtyper og visse arters levesteder omdrejningspunktet for basisanalysen.

Vurderinger af de enkelte naturtypers og arters bevaringsstatus og de negative påvirkninger, som de er udsat for, bygger på NOVANA-rapporter over samme data udarbejdet af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Århus Universitet. Rapporterne er udarbejdet som led i DCE's funktion som fagdatacenter for det nationale overvågningsprogram. Vurdering af forstyrrelser af fugle og pattedyr bygger på DCE-rapporten - "Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne", der er udarbejdet for Naturstyrelsen i forbindelse med opfølgningen på den 1. Natura 2000-plan.

Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og landsdækkende til, at Naturstyrelsen har inddraget dem i de statslige basisanalyser, som blandt andet skal danne grundlag for en national prioritering af indsatsen i 2. planperiode. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med fastsættelse af konkrete forvaltningstiltag.

Natura 2000-planlægningen 2016-21 vedrører som udgangspunkt kun de arealer, der er omfattet af miljømålsloven, da planperioden for arealer omfattet af skovloven er 12 år (2010-21). Naturstyrelsen har alligevel for fuldstændighedens skyld valgt i basisanalysen at medtage alle indsamlede artsdata – uanset visse datasæt vedrører arealer omfattet af skovloven.

Selvom basisanalysen er udarbejdet midt i gennemførelsen af den 1. Natura 2000-plan, vil der for hvert enkelt område indgå en foreløbig status for gennemførelsen af den 1. plan byggende på tilgængelig viden om tilsagn om tilskud efter landdistriktsstøtteordningerne og godkendte EU-projekter (Life+).

1.2 Natura 2000-planprocessen

Planprocessen for de statslige Natura 2000-planer er fastsat i miljømålsloven. Med ændringen af miljømålsloven med virkning fra 1. juni 2013 er processen:

Natura 2000-planen udarbejdes efter forudgående drøftelse med de berørte statslige, kommunale og regionale myndigheder og med inddragelse af nationalparkbestyrelser, foreninger, organisationer og lodsejere, som har en væsentlig interesse i planen.

De tværgående, overordnede drøftelser foregår på nationalt niveau. På regionalt niveau præsenterer Naturstyrelsen basisanalyser, og et muligt planindhold drøftes. Basisanalyserne offentliggøres senest samtidig med, at drøftelser med de berørte interessenter indledes.

Forslag til Natura 2000-planer for 2016-21 offentliggøres senest 1 år efter offentliggørelsen af basisanalyserne. Miljøministeren (Naturstyrelsen) fastsætter en frist på mindst 12 uger for indgivelse af hørings svar vedr. planforslagene. Miljøministeren vedtager efterfølgende planen. Der gælder dog særlige høringsregler, hvis det offentliggjorte planforslag ændres væsentligt.

1.3 Udpegningsgrundlag

For hvert Natura 2000-område findes et udpegningsgrundlag, der ud fra de af EU fastsatte regler rummer de internationalt væsentlige arter og naturtyper for det pågældende område. For disse dyr, fugle, planter og naturtyper er der inden for de udpegede Natura 2000-områder en særlig forpligtelse. Det er alene de arter og naturtyper, der er på områdernes udpegningsgrundlag som behandles i denne basisanalyse.

De danske fuglebeskyttelsesområder blev udpeget i 1983 med en lille justering i 2000, og der er nu udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder i Danmark. I 1998 blev habitatområderne tilsvarende udpeget. Disse blev justeret og udvidet, senest i 2011, og der er nu 261 habitatområder i Danmark. Fuglebeskyttelsesområderne og habitatområderne udgør det samlede Natura 2000-netværk. Fuglebeskyttelses- og habitatområder kan være sammenfaldende eller ligge i umiddelbar tilknytning til hinanden, hvorfor der i alt er 252 Natura 2000-områder i Danmark. I Natura 2000-områder, hvor der indgår habitatområder og fuglebeskyttelsesområder med forskellig afgrænsning, er forpligtelsen i forhold til udpegningsgrundlaget udelukkende knyttet til det enkelte delområdes geografiske afgrænsning.

Naturen er dynamisk, og nogle arter og naturtyper indvandrer til nye områder, mens andre af naturlige grunde forsvinder fra områder, hvor de tidligere var kendt. Endvidere forbedres vidensgrundlaget om arternes og naturtypernes forekomst inden for områderne yderligere i forbindelse med systematisk kortlægning, overvågning og andre undersøgelser. Derfor opdateres udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder med mellemrum. Dette vil typisk ske hvert 6. år forud for rapportering til EU og udarbejdelse af nye statslige Natura 2000-basisanalyser med efterfølgende Natura 2000-planer. Naturstyrelsen har i 2012 opdateret udpegningsgrundlag for såvel fuglebeskyttelsesområderne som habitatområderne efter offentlig høring. Kriterier for opdateringen og de udpegningsgrundlag, der gælder fra den 1. januar 2013, kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-indsatsen for områdets udpegede naturtyper og arter vil dog i mange tilfælde betyde, at forholdene også forbedres for en lang række både almindelige, sjældne og rødlistede arter, der findes inden for området, men som ikke er grundlag for områdets udpegningsgrundlag som Natura 2000-område.

1.4 Datagrundlaget

Ved udarbejdelse af den enkelte basisanalyse præsenteres kun aktuelle overvågningsdata for naturtyper og arter, der er medtaget på det pågældende Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Dette afsnit om datagrundlaget er en generel beskrivelse, der er dækkende for alle Natura 2000-basisanalyser.

Data, der anvendes og præsenteres i denne basisanalyse, er kvalitetssikrede og landsdækkende data, der er offentligt tilgængelige. Det vil i helt overvejende grad dreje sig om data indsamlet og kvalitetssikret i forbindelse med gennemførelse af det statslige overvågningsprogram - NOVANA. Den konkrete, praktiske gennemførelse af overvågningen og efterfølgende databehandling for de enkelte arter og naturtyper kan ses i de udarbejdede tekniske anvisninger på [DCE's hjemmeside](#) og de årlige NOVANA-rapporter.

De fleste data stammer fra den terrestriske del af overvågningsprogrammet, men derudover inddrages data indsamlet i de øvrige NOVANA delprogrammer, fx tilstandsvurderinger og levestedskortlægning i søer, kortlægning af marine naturtyper samt artsdata fra de akvatiske overvågningsprogrammer i NOVANA fx data til belysning af forekomst af lampretter andre fisk, insekter og havpattedyr.

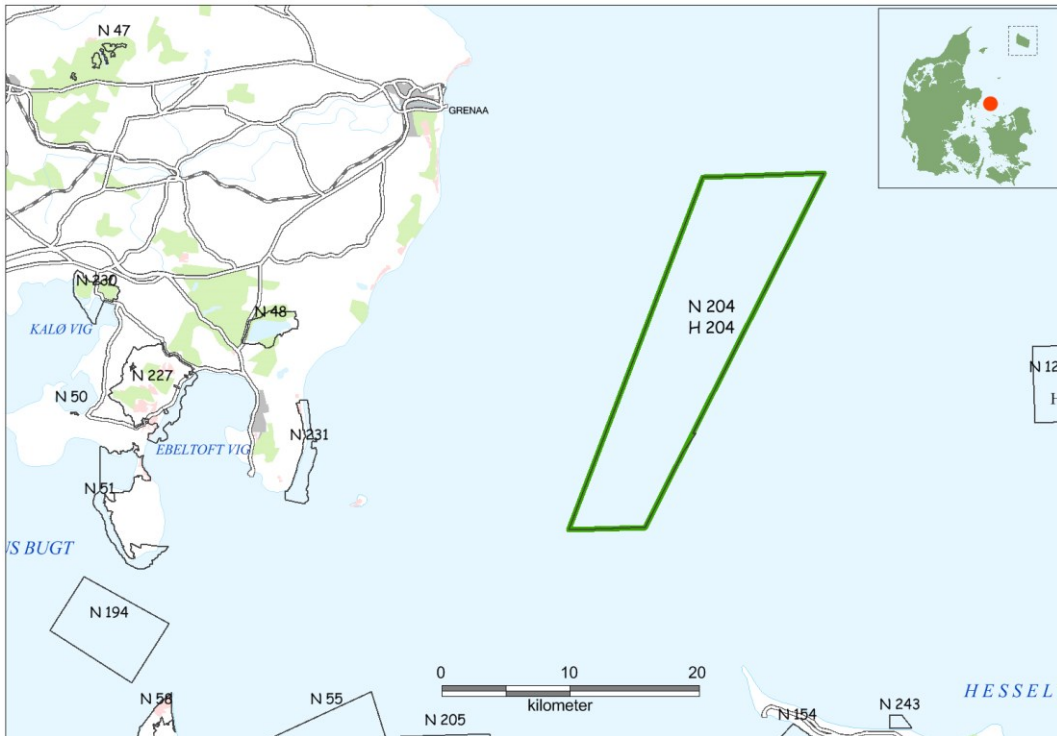
Naturtype- og artsdata, der anvendes i basisanalyserne, kan findes på Miljøministeriets [MiljøGis](#) og i [Danmarks Naturdata](#).

1.4.1 Datagrundlag marine naturtyper

Gennem NOVANA overvåger Naturstyrelsen en række af de marine naturtyper. Data anvendes, hvor det er muligt, til en beskrivelse af naturtyperne.

Naturstyrelsen har i 2010-2012 kortlagt 56 af de 97 marine Natura 2000-områder for naturtyperne rev, boblerev og sandbanker. Den marine kortlægning præciserer udelukkende naturtypernes udbredelse og omfang i hvert område, og er baseret på "Habitatbeskrivelser 2010-2012". For rev medtages i kortlægningen arealer med en stentæthed over 25 % samt arealer i forbindelse hermed med en stentæthed over 10 %. Disse områder med en lavere stentæthed bidrager til det samlede stenrevs økologi. Denne mindre afvigelse fra habitatbeskrivelsen begrundes med, at kortlægningen er underlagt tekniske begrænsninger som man her igennem søger at opveje. De øvrige naturtyper er kortlagt i 2004 og tilpasset med ny viden siden hen.

2. Schultz og Hastens Grund samt Briseis Flak

Natura 2000-områdets afgrænsning. Området består af habitatområde H204 (grøn streg).

Stenrevet Schultz Grund, revet er fauna domineret formodentligt grundet den store mængde søpindsvin der findes. Mængden af søpindsvin synes dog at være faldende i området. Foto Karsten Dahl, DCE

2.1 Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 459 km².

Området ligger i den sydvestlige del af Kattegat, mellem Sjællands Odde og Djursland, ca. 26 km øst for Grenå, og de marine naturtyperrev (1170) og sandbanker (1110) med lavvandet vedvarende dække af havvand indgår i udpegningsgrundlaget.

Området er kortlagt i 2011.

Natura 2000-området ligger udenfor de kommunale grænser og kun en del af området ligger i vandplanområde hovedvandopland 1.6 Djursland, hvilket betyder, at dette område indgår i planlægning for den kemiske tilstand, der går ud til 12 sømil fra basislinjen.

2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 204

Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Rev (1170)
-------------	------------------	------------

Naturtyper, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper fra habitatdirektivets bilag 1.

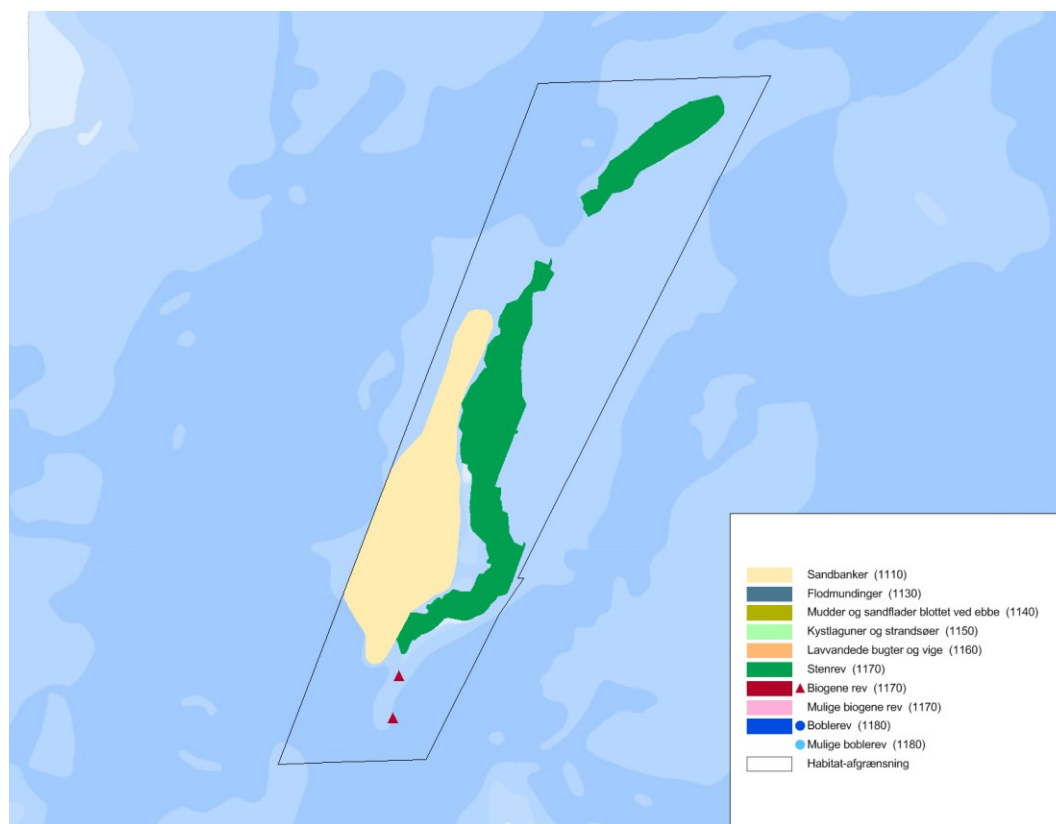
Udpegningsgrundlaget består af rev og sandbanke. Der findes både stenrev og biogene rev i området.

2.3 Områdets naturtyper

Natura 2000-områdets indhold af habitat-naturtyper, der er omfattet af planlægningen, fremgår af udpegningsgrundlaget. I Danske Naturtyper i det europæiske Natura 2000 netværk findes en beskrivelse af de enkelte naturtyper og nogle af deres typiske arter.

2.3.1 Områdets hav-natur

Der er i Danmark otte marine habitatnaturtyper. De omfatter forskellige typer lige fra kystnære flodmundinger, kystlaguner og strandsøer, lavvandede bugter og vige og mudder- og sandflader blottet ved ebbe til naturtyper som stenrev, sandbanker og boblerev, som kan findes både kystnært og på dybere vand. Naturtyperne har en række forskellige karakteristiske arter delvist bestemt af bundforholdene. For naturtyper som rev afhænger områdets biodiversitets endvidere af dybde, salinitet og strømforhold.

Områdets kortlagte naturtyper.

- Sandbanke(1110) år 2011 3250 ha.
- Stenrev (1170) år 2011 3192 ha.
- Biogene rev (1170) år 2011 2 stk.

Området er akustisk kortlagt i 2011 for naturtyperne rev, boblerev og sandbanker. Orbicon/GEUS har for Naturstyrelsen indsamlet sejldata i området med såkaldt sidescan sonar, som giver et billede af havbundens ruhed. Efterfølgende er denne kortlægning verificeret med videoundersøgelser. Arealet af de marine naturtyper Lavvandede bugter og vige samt Kystlaguner og Strandsøer kendes

gennem kortaflæsning. For øvrige naturtyper er afgrænsningen baseret på teoretisk kortlægning fra 2004 opdateret på baggrund af projekter.

1110 Sandbanke

Sandbanker er opragende eller forhøjede dele af havbunden, som ikke blottes ved ebbe, herunder sandrevler. Sandbanker kan også være mere kystnære sandrevler, dog uden ophæng på kysten. Sandbankerne kan være dækket af flora som ålegræs, vandaks og kransnålealger, men er ofte uden makroalgebevoksninger. Faunaen er sandbundslevende fisk, børsteorme, krebsdyr mv. Naturtypen er et vigtigt fourageringsområde for fugle og opvækststed for fisk.

I dette Natura 2000-område har sandbankerne spredt dækning af sandorm, strandkrabbe, alm. søstjerne og fladfisk. Infaunaen er relativt artsfattig med børsteorme og bløddyr som eneste dyregrupper.

1170 Rev

Naturtypen rev består af enten stenrev eller biogene rev. Stenrev er samling af sten som er fæstning for makroalger. Makroalgerne giver beskyttelse til en række fisk og fiskeyngel. Stenene er ligeledes fæste for en fauna som søanemoner og dødningehåndkoraller. Huledannende stenrev er ligeledes hjemsted for blandt andet hummere. Stenrevenes artsdiversitet afhænger blandt andet af dybde og salinitet. De biogene rev består af samlinger af biologiske organismer.

Briseis Flak og Schultz's Grund indgår begge i den årlige overvågning i henhold til NOVANA programmet. Briseis Flak er et mere lavvandet stenrev med en meget rig algevegetation hvor 3 dybder undersøges. Schultz's Grund er beliggende op af den dybe Bælthavs rende og har også dybere partier med sten. Dette rev er mere påvirket af strøm.

Briseis Flak

Briseis Flak har en meget veludviklet algevegetation. Revet har meget tætte forekomster af store sten på de to laveste undersøgte dybder på 4 og 5½m dybde. Stationen på 9m dybde består af en mindre stenbanke med større og mindre sten omkranset af en sanddomineret bund.

Den generelle algevegetation varierer kun lidt fra år til år på 9m dybde. På de mere lavvandede stationer er dækningen tæt på 100 %. De mindre år til år variationer i den samlede algedækning kan signifikant knyttes til sol indstråling og kvælstoftilførsel til indre danske farvande fra Danmark og Sverige.

Briseis Flak er et af de få stenrev i åbne farvande, hvor man kan træffe brunalgen savtang. Savtang findes fra revets top på ca. 4 m til den dybest undersøgte station på 9 m vanddybde. Tilsvarende findes skulptetang spredt på de to mest lavvandede undersøgelsesstationer, men på den dybeste station på 9m er der en relativ stor dækning. De store bladformede brunalgarter sukkertang og fingertang findes i mindre mængde på alle tre undersøgelsesdybder. Rødalgevegetationen er veludviklet og generelt artsrig. Den er domineret af flerårige bladformede arter som fliget rødblad, kile-rødblad og bugtet ribbeblad og flerårige trådformede arter som juletræsølge og grisehaletang.

Gaffeltang har en relativ høj dækning på stenfladerne på 4,5 m dybder. Gaffeltang findes også på større dybder men med mindre dækning. Den trådformede art almindelig klotang er ofte tilstede med meget høje dækninger og vokser som epifyt øverst i vegetationslaget primært på andre rødalger.

Pigget hindemosdyr, der vokser på algevegetationen, er klart det dominerende faunaelement. Dækningen aftager generelt med dybden, men arter har også høje dækninger på 9 m dybde. Nyligt

bundslåede blåmuslinger træffes nogle år, hvor de kan sidde tæt i algevegetationen, men et hurtigt respons fra søstjerne populationen formår at nedgræsse muslingerne, således at stort set ingen overlever til det efterfølgende år.

Schultz Grund 6 dybder indgår i NOVANA programmets overvågning på Schultz's Grund. De tre laveste undersøgelses stationer på 4,5, 7 og 11,5 m har alle tætte stenforekomster med relativt store sten. Der er elementer af hulestrukturer på 11,5 m dybde. Undersøgelsesstationerne på 13 m er helt domineret af 10-15 cm store tætte stenforekomster der virker stabile. Stationen på 15 m er domineret af mindre sten, typisk <5 cm, men dog med 10-15 % sten som vurderes som stabile som substrat for flerårig vegetation og epifauna. På den dybeste undersøgelsesstation findes der mindre stenpartier med blandede men også meget store stenstørrelser på en sandet-gruset bund. Hestemuslinger forekommer både på 15 og 18 m dybde.

Undersøgelsesstationen på 4 m dybde er helt domineret af den store brunalge fingertang og det samme gør sig gældende på 11,5 m dybde. Fingertang er også hyppig på 7 m dybde men ikke helt så dominerende. Den anden bladformede brunalge sukkertang er også almindelig ned til 15 m dybde.

De bladformede rødalger fliget rødblad, buftet ribbeblad og blodrød ribbeblad udgør tætte rødalgesamfund mellem og i mindre omfang under de store brunalger. De større trådformede rødalger grisehaletang og juletræs alge findes også med relativ stor dækning på de tre lavest undersøgte stationer.

Den mere opportunistiske art almindelig klotang dominerer ofte det øverste lag rødalger.

Pigget hindemosdyr, der vokser på algevegetationen, er et dominerende faunaelement, men knæet klokkepolyp er meget hyppig på de brune bladtangarter. Brødkrummesvamp findes med relative høje dækninger sammenvoksen med rødalgerne ned til 12 m dybde.

På 13 m dybde har der igennem mange år været en intens græsning af det grønne søpindsvin, som har presset algevegetationen ned til næsten ikke at være til stede. Græsningen har været mest intens lige under "springlaget" hvor op der er talt op til 100 søpindsvin/m². Forekomsten af søpindsvin synes imidlertid at være meget reduceret i 2011 og 2012 og algearter er ved at genetablere sig.

Biogene rev Syd for sandbanken på en bund af siltet sand på 21 m dybde er der verificeret to biogene rev ved kortlægningen i 2011. Det er hestemuslingebanker bevokset med en række hårdbundsarter så som høner, dødningshåndkoral, derudover observeredes grønt søpindsvin, konk. Der var også mange almindelig søstjerne, som fouragere på muslingerne. Floraen var fraværende.

2.4 Naturtilstand

Der er ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem for de marine naturtyper. Mange af især de kystnære marine naturtyper påvirkes som de terrestriske af næringsstoffbelastningen. Ligeledes er der påvirkninger fra menneskelige forstyrrelser i form af fiskeri og sejllads.

I forbindelse med kortlægningen er der foretaget dyk og video, som kan give en indikation af et områdes rev-type. Derudover er der gennem NOVANA overvåget en række makroalger, og blødbundsfauna. Disse parametre kan over tid give en indikation af tilstanden for rev og den bløde bund, Blødbundsovervågningen er først indledt i 2012.

2.4.1 Naturtypernes tilstand og udvikling

For de marine naturtyper kan kortlægningsestimater fra 2004 ikke sammenlignes med den kortlægning der er lavet af området i 2011-2012 af metodemæssige årsager.

2.5 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)

Negative påvirkninger/trusler defineres i denne sammenhæng som påvirkninger, der - hver for sig eller i kombination indebærer en forhindring eller væsentlig forsinkelse af muligheden for, at naturtypen eller levestedet kan opnå gunstig bevaringsstatus. Det er således nødvendigt – på kort eller langt sigt - at imødegå truslen, hvis naturtypen eller levestedet skal sikres gunstig bevaringsstatus.

2.5.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse

Vurdering af en række væsentlige trusler har indgået konkret i kortlægning og tilstandsvurdering af naturtyper og levesteder inden for det gennemførte NOVANA-program. Der er desuden foretaget vurdering af registrerbare trusler for arter. Der er tale om kendte og aktuelle trusler med fokus på de forhold, som det er muligt at håndtere forvaltningsmæssigt.

Omfanget af disse trusler for dette områdes lysåbne naturtyper og levesteder er vist neden for og betydningen er konkret beskrevet og vurderet. I den konkrete tekst under hver trussel medtages omtale af arter, hvor truslen også har betydning for en eller flere arter på udpegningsgrundlaget. Dokumenterede trusler for arter er desuden vurderet selvstændigt.

Det drejer sig om truslerne erhvervmæssigt fiskeri i marine naturtyper.

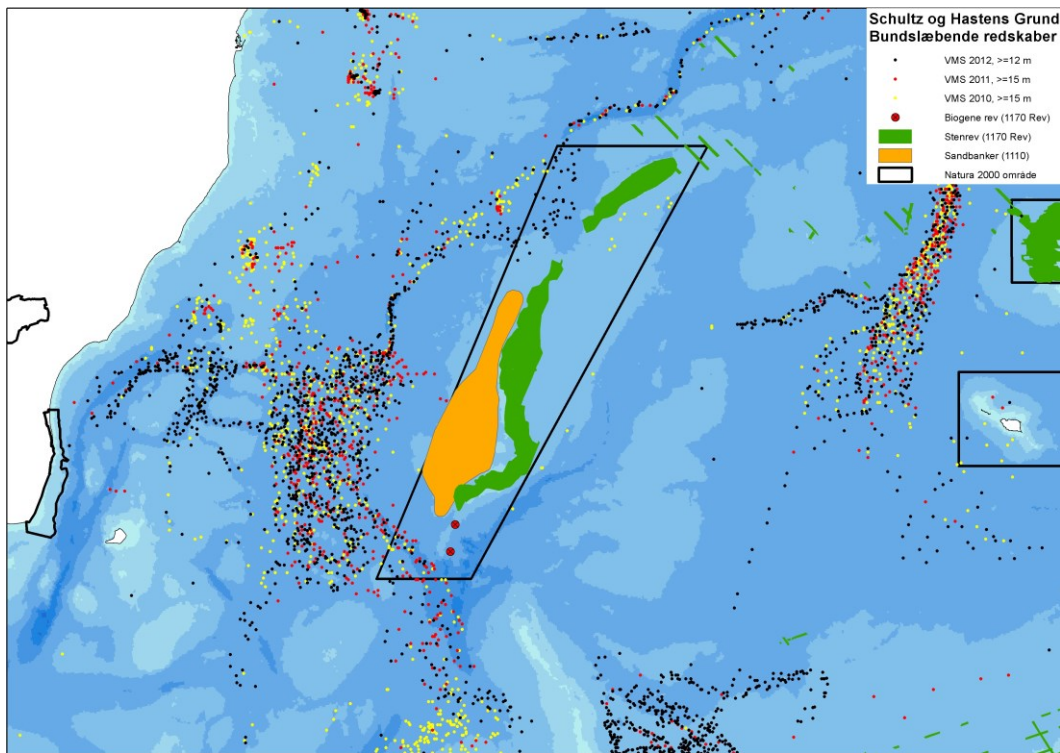
Fiskeri i marine områder. Erhvervmæssigt fiskeri med større fartøjer

Fiskeri med bundsløbende redskaber kan påvirke undervandsvegetation og dyreliv negativt - især på hårde substrater som stenrev og boblerev. Ligeledes kan garnfiskeri udgøre en trussel mod fugle og havpattedyr grundet bifangst. På baggrund af indsatsplanen fra Natura 2000-planen forbereder Fødevarerministeriet nødvendig regulering af fiskeriet i habitatområder med stenrev og boblerev på udpegningsgrundlaget.

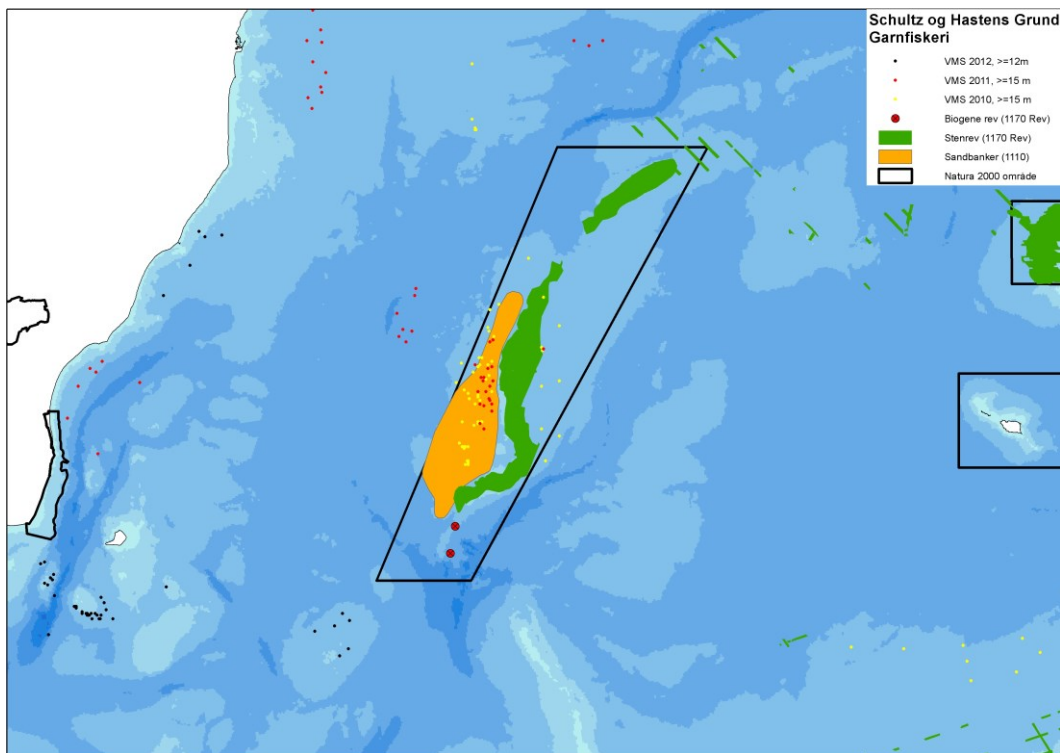
Danske fiskefartøjer over 12 meter monitoreres via det såkaldte Vessel monitoring system (VMS), som er et satellitbaseret overvågningssystem, hvor skibenes placering, sejlretning og sejlhastighed registres en gang i timen.

Frem til 2012 var krav om VMS kun gældende for både over 15 m. Nedenstående kort illustrerer registrerede VMS-positioner for fartøjer, som fisker med henholdsvis bundsløbende redskaber og garnredskaber fra 2010 til 2012 i området. Hver prik på kortene angiver tilstedeværelsen af et VMS udstyret fiskefartøj, som sejler med en hastighed mellem 2 og 4 knob.

Udover de fiskerier, der angives af kortene, lander danske fiskere en stor andel af deres fangster med pelagisk trawl og not. Disse typer fiskerier vurderes dog ikke at have samme påvirkning af naturtypen og arterne. Ved en opgørelse i 2010 estimerede DTU Aqua, at omkring 87 % af fiskefartøjer, der fisker med bundsløbende redskaber, har VMS ombord, mens kun omkring 33 % af både med garnfiskeri er VMS overvågede. Denne sammensætning vil være lidt anderledes i dag, hvor både ned til 12m også overvåges. VMS data viser ikke områdets fiskeritryk fra udenlandske fiskere.

VMS positioner for fiskerifartøjer over 12 m, der fiskede med bundsløbende redskaber. Udarbejdet af DTU-Aqua.

VMS positioner for fiskerifartøjer over 12 m, der fiskede med garn. Udarbejdet af DTU-Aqua.

Fiskeri med især bundsløbende redskaber påvirker undervandsvegetation og dyreliv negativt især på hårde substrater som stenrev. Naturerhvervsstyrelsen er på grundlag af målsætningerne fra

første planperiode ved at forberede en regulering af fiskeriet i habitatområder med stenrev og boblerev.

Danske fiskerifartøjer over 12 m overvåges satellitbaseret. Hovedparten af bundsløbende fiskeri laves af fartøjer over 12 m for hhv. bundsløbende og garnfiskeri. Data for området er præsenteret i nedenstående figurer. Der er ikke detaljeret kendskab til internationale fiskeriaktiviteter i området.

Der foregår et begrænset fiskeri med bundgående redskaber for fartøjer over 12 meter i området. Garnfiskeri, for fartøjer over 12 meter, begrænser sig til fiskeri på selve sandbanken i området. Tilsvarende fiskerimønstre ses hos fartøjerne under 12 meter i området.

Det er tilladt, foruden danske fiskefartøjer, at udenlandske fiskefartøjer (svenske og tyske) må udøve fiskeri i området. Da der er udenlandske fiskeriinteresser involveret, skal eventuelle tiltag omkring fiskeriregulering gennem EU-kommissionen før de kan træde i kraft.

2.5.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse

Næringsberigelse (eutrofiering)

Et forøget plantenæringsindhold af primært kvælstofforbindelser i naturtyperne medfører generelt, at der sker ændringer i konkurrenceforholdene mod mere kvælstofelskende arter. Effekter på en række artsgrupper er nogenlunde ens på tværs af økosystemer med en generel nedgang i de kvælstoffølsomme arter, som oftest er karakteristiske for naturtyper i god naturtilstand. Problemstillingen er nærmere beskrevet i kap. 25.11 i Natur og Landbruskommissionens [statusrapport](#) fra 2012.

Den uhensigtsmæssige næringsberigelse kan stamme fra flere kilder:

- *Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser* herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdepositionen. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske kilder og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er tålegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af naturarealerne, og det giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Emissionen fra landbrug reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven. Med den seneste regulering af loven i 2010 indførtes skærpede krav til godkendelse af husdyrbrug, så der reguleres på den maksimalt tilladte ammoniakdeposition fra lokale husdyrbrug til sårbare naturområder. Denne regulering bidrager til at mindske væsentlige miljøpåvirkninger med ammoniak som følge af lokale påvirkninger af naturområder fra husdyrbrug.
- *Overfladisk tilførsel eller tilførsel med drænvand fra tilgrænsende, gødskede dyrkningsarealer.* Påvirkningen afhænger af topografien og dyrkningspraksis på naboarealer. Randzonestens indførelse af 10 m randzoner langs visse vandløb vil begrænse den negative effekt for søer, vandhuller og vandløb
- *Fastholdt pulje af næring fra tidligere gødskning.* Denne pulje kan gradvis nedsættes ved i en årrække at vælge en driftsform, der aktivt fjerner næringsstoffer fra naturarealet.

Miljøfarlige stoffer

Tilstedeværelse af udvalgte miljøfarlige stoffer i vandmiljøet overvåges i det nationale overvågningsprogram. Den konkrete betydning for arter og naturtyper er ikke systematisk opgjort. Tilstedeværelsen af stofferne reguleres af miljøbeskyttelsesloven og gennem vandplanlægningen.

2.6 Igangværende indsats

Den 1. generation af Natura 2000-planer blev udstedt i december 2011.

Områdets bevaringsmålsætninger nås delvist gennem indsatser i medfør af vandområdeplanlægningen.

Området er beliggende i den sydlige del af Kattegat, udenfor basislinjen, hvor der foruden danske fiskeriinteresser tillige er udenlandske fiskeriinteresser. Danmark har ikke national kompetence til at indføre fiskeriregulering i området. Det er EU som har kompetencen hertil. Fremsendelse af forslag sker til Kommissionen, hvorefter der reguleres i form af en EU-forordning. Områdets naturtyper er blevet kortlagt i 2011. Fødevareministeriet/NaturErhvervstyrelsen har vurderet, at der er behov for at indføre begrænsninger af visse fiskeriaktiviteter i området og arbejder på at få fremsendt forslag til fiskeriregulering til EU-Kommissionen i løbet af 2014. Det kommende reguleringsforslag vil omfatte forbud mod fiskeri med bundslæbende redskaber i områder kortlagt for rev, inklusive en 240 meter bufferzone omkring revene. I området udøves i dag erhvervsmæssigt fiskeri efter brisling, sild og tunge. Der fiskes hovedsageligt med garn i området.

3. Litteratur

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændring (fuglebeskyttelsesdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:DA:PDF>

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (habitatdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:206:0007:0050:DA:PDF>

Bekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), som senest ændret ved lov nr. 514 af 27. maj 2013. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127102>

Bekendtgørelse nr. 144 af 20. januar 2011 med senere revisioner om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder (målbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135852>

Bekendtgørelse nr. 408 af 01. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13043>

Hansen, J.W. (red.) 2013: Marine områder 2012. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 162 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 77 <http://dce2.au.dk/pub/SR77.pdf>

Naturstyrelsen 2012. Marin råstof- og naturtypekortlægning i Kattegat og Vestlige Østersø 2011. GEUS og Orbicon for Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk